

Afstamming

› U hebt vragen over uw afstamming of over de afstamming van uw kind

Federale Overheidsdienst
Justitie

.be

INHOUD

Afstamming in het Belgische recht	3
Afstamming krachtens de wet	4
Afstamming langs moederszijde.....	4
Afstamming langs vaderszijde.....	4
Hoe kan de krachtens de wet vastgestelde afstamming worden betwist.....	6
Afstamming vastgesteld door erkenning	8
Vormvoorwaarden.....	8
Voorwaarden.....	9
Wie moet toestemming geven?.....	10
Hoe kan de afstemming vastgesteld door erkenning worden betwist?.....	12
Afstamming vastgesteld bij gerechtelijke beslissing	14
Wie kan een vordering tot onderzoek naar afstamming instellen?.....	14
Verjaringstermijn.....	15
Voorwaarden.....	15
Begrip bezit van staat.....	17
Toekenning van de naam	18
Voor meer informatie	19

Afstamming in het Belgische recht

De afstamming is de juridische band tussen een kind en zijn vader of moeder.

De informatie in deze brochure heeft niet het opzet volledig te zijn. Ze is van toepassing op de vaststelling en de betwisting van vaderschap of moederschap van een kind van wie de ouders de Belgische nationaliteit hebben op het tijdstip van de geboorte of, indien deze vaststelling het resultaat is van een vrijwillige handeling, bij het verrichten van die handeling. De vaststelling en de betwisting van afstamming van een kind van wie de ouders een buitenlandse nationaliteit hebben, wordt beheerst door het recht van de staat waarvan zij de nationaliteit hebben.

De afstamming kan op drie verschillende wijzen vastgesteld worden:

- › krachtens de wet
- › door erkenning
- › bij gerechtelijke beslissing

Afstamming krachtens de wet

Afstamming langs moederszijde

De afstamming langs moederszijde wordt vastgesteld door de vermelding van de naam van de moeder in de geboorteakte. De moeder is altijd de vrouw die van het kind bevallen is.

Afstamming langs vaderszijde

Het kind dat geboren is tijdens het huwelijk of binnen 300 dagen na een echtscheiding heeft de echtgenoot van de moeder tot vader.

Het vermoeden van vaderschap geldt enkel wanneer de vader en de moeder gehuwd zijn.

Het vermoeden van vaderschap geldt evenwel niet automatisch. Behoudens gemeenschappelijke verklaring van de ouders op het tijdstip van de geboorteaangifte, geldt het vaderschapsvermoeden niet in de volgende gevallen:

- › wanneer het kind geboren is meer dan 300 dagen nadat de rechter de echtgenoten had gemachtigd tot afzonderlijk verblijf of na de neerlegging van het verzoekschrift tot echtscheiding door onderlinge toestemming;
- › wanneer het kind geboren is meer dan 300 dagen na de datum van inschrijving van de echtgenoten op verschillende adressen;
- › wanneer het kind geboren is meer dan 300 dagen na een vonnis van de vrederechter dat de echtgenoten machtigde een afzonderlijke verblijfplaats te betrekken en minder dan 180 dagen na het einde van deze maatregel of de feitelijke hereniging van de echtgenoten.

Het kind dat geboren is binnen 300 dagen na de echtscheiding van zijn moeder en na het hertrouwen van deze laatste, heeft de nieuwe echtgenoot als vader.

Hoe kan de krachtens de wet vastgestelde afstamming worden betwist?

De afstamming langs moederszijde en het vermoeden van vaderschap kunnen betwist worden met alle rechtsmiddelen, tenzij het kind bezit van staat (zie bladzijde 17) zou hebben ten aanzien van de moeder en/of haar echtgenoot.

De rechtbank van eerste aanleg van de woonplaats van het kind is bevoegd.

De vordering tot betwisting van de afstamming langs moederszijde moet worden ingesteld binnen het jaar na de ontdekking van het leugenachtige karakter van de afstamming langs moederszijde. Deze vordering kan worden ingesteld door de vader, het kind, de vrouw ten aanzien van wie de afstamming is vastgesteld en de persoon die het moederschap van het kind opeist.

De vordering tot betwisting van het vermoeden van vaderschap kan worden ingesteld:

- › door de moeder binnen een jaar na de geboorte;
- › door het kind ten vroegste op de dag waarop het de leeftijd van 12 jaar heeft bereikt en uiterlijk op de dag waarop het de leeftijd van 22 jaar heeft bereikt of binnen het jaar na de ontdekking van het feit dat de echtgenoot niet zijn vader is;

- › door de man ten aanzien van wie de afstamming is vastgesteld binnen het jaar na de ontdekking van het feit dat hij niet de vader van het kind is;
- › door de man die het vaderschap van het kind opeist binnen het jaar na de ontdekking van het feit dat hij de (biologische) vader van het kind is.

Afstamming vastgesteld door erkenning

Wanneer de afstamming langs moeders- of vaderszijde niet is vastgesteld krachtens de wet, kan de moeder of de vader het kind erkennen.

De erkenning van een kind is de eenzijdige rechtshandeling waarbij een persoon verklaart dat hij/zij met een bepaald kind een juridisch vastgestelde afstammingsband langs vaderszijde of moederszijde wil creëren.

Vormvoorwaarden

De erkenning gebeurt bij authentieke akte voor de ambtenaar van de burgerlijke stand of voor de notaris.

De erkenning kan gebeuren ten voordele van een verwekt kind vóór de geboorte, door de man die het vaderschap van het kind opeist.

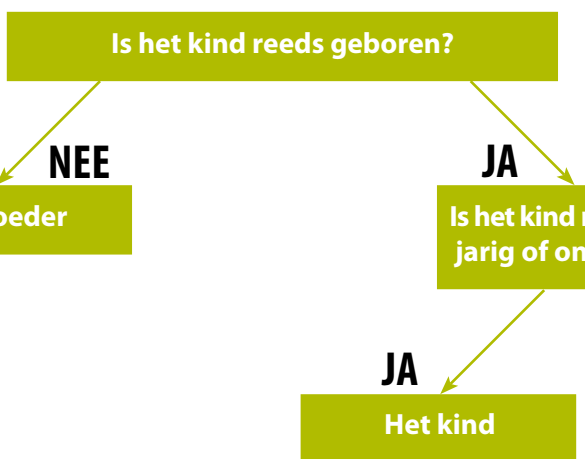
Indien de persoon die het kind erkent gehuwd is, brengt de ambtenaar van de burgerlijke stand of de notaris, de echtgeno(o)t(e) daarvan op de hoogte.

Voorwaarden

Naargelang van de gevallen kan de toestemming van bepaalde personen vereist worden.

Wie moet toestemming geven?

meerder-
tvoogd?

NEE

Is het kind ouder
dan 12 jaar?

NEE

Bestaat er reeds een
afstammingsband tussen het
kind en een andere persoon?

NEE

het kind

JA

De ouder

Indien de persoon die wenst te erkennen de vereiste toestemmingen niet verkrijgt, kan hij of zij de personen wier toestemming vereist zijn dagvaarden voor de rechtbank van eerste aanleg, die poogt deze te verzoenen. Bij gebrek aan verzoening, krijgt de biologische werkelijkheid de bovenhand.

Als het verzoek bovendien een kind betreft dat één jaar of ouder is (laattijdige erkenning), kan de rechtbank, ondanks de biologische werkelijkheid, de erkenning weigeren als deze kennelijk strijdig is met de belangen van het kind.

Hoe kan de afstamming vastgesteld door erkenning worden betwist?

Tenzij het kind bezit van staat (zie bladzijde 17) heeft ten aanzien van degene die het erkend heeft, kan de erkenning worden betwist omdat de afstamming niet overeenstemt met de biologische werkelijkheid, dan wel omdat aan de toestemming een gebrek kleefde.

De rechtbank van eerste aanleg van de woonplaats van het kind is bevoegd.

De erkenning van moederschap kan worden betwist door de vader, het kind, de erkenner en de vrouw die het moederschap opeist.

De erkenning van vaderschap kan worden betwist door de moeder, het kind, de erkenner en de man die het vaderschap opeist.

De vader, de moeder of de persoon die het kind erkend heeft, moet de vordering instellen binnen het jaar na de ontdekking van het feit dat de persoon die het kind erkend heeft, niet de vader of de moeder is.

De persoon die de afstamming opeist, moet de vordering instellen binnen het jaar na de ontdekking van het feit dat hij of zij de vader of de moeder van het kind is.

Het kind moet de vordering instellen ten vroegste op de dag waarop het de leeftijd van 12 jaar bereikt en uiterlijk op de dag waarop het de leeftijd van 22 jaar bereikt of binnen het jaar na de ontdekking van het feit dat de persoon die het erkend heeft niet zijn vader of moeder is.

Afstamming vastgesteld bij gerechtelijke beslissing

De vaststelling van de afstamming bij gerechtelijke beslissing of vordering tot onderzoek naar de afstamming is de laatste mogelijkheid om deze afstamming vast te stellen. Hierop wordt een beroep gedaan bij gebreke van afstamming krachtens de wet of afstamming door erkenning vastgesteld.

De rechtbank van eerste aanleg van de woonplaats van het kind is bevoegd.

Wie kan een vordering tot onderzoek naar afstamming instellen?

De vordering inzake het onderzoek naar de afstamming kan worden ingesteld door het kind en door elk van zijn ouders persoonlijk. Ingeval een van die personen overlijdt kan de reeds ingestelde vordering, waarvan de verzoeker geen afstand heeft gedaan, worden voortgezet door zijn afstammelingen.

Alle personen die belang hebben bij de vaststelling van de afstamming worden in het geding geroepen om hun argumenten te doen gelden.

Verjaringstermijn

De vordering betreffende de gerechtelijke vaststelling van de afstamming verjaart door verloop van 30 jaar te rekenen van de dag waarop het bezit van staat (zie bladzijde 17) geëindigd is, of bij gebreke van bezit van staat, vanaf de geboorte.

De verjaring loopt niet tegen minderjarigen. De vordering van het kind verjaart dus na maximum 48 jaar.

Voorwaarden

Een vordering tot onderzoek naar moederschap of vaderschap is niet ontvankelijk als het meerderjarige of minderjarige ontvoogde kind zich ertegen verzet.

Indien het verzet komt van een kind dat ouder is dan twaalf jaar of van de ouder ten aanzien van wie de afstamming is vastgesteld, verklaart de rechter de vraag ongegrond indien zij betrekking heeft op een kind van minstens 1 jaar oud op het tijdstip waarop het verzoek wordt ingediend en indien de vaststelling van de afstamming kennelijk strijdig is met de belangen van het kind.

De gerechtelijke vaststelling van een afstammingsband berust op de biologische werkelijkheid: de rechtbank verwerpt in elk geval het verzoek indien is bewezen dat de persoon ten aanzien van wie de afstamming onderzocht wordt, niet de biologische vader of moeder van het kind is.

De verzoeker moet door alle wettelijke middelen bewijzen dat de vermeende moeder bevallen is van de betrokken persoon. Het bewijs van moederschap is evenwel geleverd als het kind bezit van staat heeft (zie bladzijde 17) ten aanzien van de vermeende moeder.

Het bezit van staat van het kind ten aanzien van de vader bewijst het vaderschap. Bij gebreke van het bezit van staat, wordt het bewijs van vaderschap door alle wettelijke middelen geleverd (genetisch deskundigenonderzoek...).

Indien de vader gehuwd is en indien het kind werd verwekt gedurende het huwelijk bij een vrouw van wie hij niet de echtgenoot is, moet het vonnis waarin de afstamming wordt vastgesteld aan zijn echtgeno(o)t(e) worden betekend.

Begrip bezit van staat

Het bezit van staat wordt bewezen door een geheel van feiten die de betrekking van afstamming aantonen. De beoordeling hiervan valt onder de appreciatie-bevoegdheid van de rechter.

Bijvoorbeeld:

- › het kind heeft altijd de naam gedragen van degene van wie men zegt dat het afstamt;
- › deze heeft het als zijn of haar kind behandeld;
- › deze heeft, als vader of moeder, in zijn onderhoud en opvoeding voorzien;
- › het kind heeft deze behandeld als zijn vader of zijn moeder;
- › het is erkend als zijn of haar kind door de familie en de maatschappij;
- › de overheid beschouwt het als dusdanig.

Toekenning van de naam

Het Belgisch kind draagt de naam van zijn vader wanneer enkel de afstamming langs vaderszijde is vastgesteld en wanneer de afstamming langs vaders- en moederszijde op hetzelfde moment zijn vastgesteld.

Het kind draagt de naam van de moeder wanneer enkel de afstamming langs moederszijde is vastgesteld.

Indien de afstamming langs vaderszijde wordt vastgesteld na de afstamming langs moederszijde, wordt de naam van het kind niet gewijzigd, behalve bij gemeenschappelijke verklaring in tegengestelde zin bij de ambtenaar van de burgerlijke stand.

Voor meer informatie:

- › wend u tot het bevoegde gemeentebestuur of tot de diplomatieke of consulaire overheden in het buitenland;
- › wend u tot een notaris (www.notaris.be);
- › wend u tot een advocaat (www.advocaat.be);

of

- › raadpleeg de artikelen 312 en volgende van het Burgerlijk Wetboek (wet van 1 juli 2006 tot wijziging van de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek met betrekking tot het vaststellen van de afstamming en de gevolgen ervan, in werking getreden op 1 juli 2007);
- › raadpleeg onze website www.justitie.belgium.be

Dienst Communicatie
Waterloolaan 115
1000 Brussel
Tel.: 02 542 65 11
www.justitie.belgium.be